

Fotografie in het onderwijs

Evy Raes, Fotograaf

Sofie Crabbé, Kunsthistoricus, specialisatie fotografie

Figuur 1. Met Pablo De Kever in Mexico

Nog nooit hadden jongeren via smartphones, tablets en compacte camera's zo vlot toegang tot fotografie. Al op zeer jonge leeftijd maken en delen ze selfies en foto's van hun leefwereld, via Instagram of andere sociale media. Fotografie is een nieuwe taal voor jonge mensen. Hoe kunnen jongeren zich nog onderscheiden in die overvloed aan beeldmateriaal? Is het onderwijs geen ideaal platform om jonge mensen die taal (beter) te leren spreken door het te integreren in de lessen? Terwijl het Agentschap voor Kwaliteitszorg in het Onderwijs en Vorming de eindtermen voor beeldgeletterdheid uitschrijft, komt fotografe Evy Raes alvast met een concrete invulling.

Sinds 2010 onderzoekt Evy Raes de opname van fotografie in het onderwijs (van het kleuteronderwijs tot het middelbaar). "Ik wil van fotografie een tweede moedertaal maken in het curriculum," zegt ze ambitieus. "Fotografie is een valabel alternatief om kleuters, kinderen en adolescenten op een speelse en creatieve manier verschillende vakken aan te leren, van rekenen en taal tot wereldoriëntatie en zelfs li-

chamelijke opvoeding. In het kleuter- en lager onderwijs kan je gemakkelijk vakoverschrijdend werken. De foto's die de jongeren maken kunnen immers voor verschillende vakken worden ingezet. Hierdoor stijgt de leerwinst bij leerlingen."

Handleiding - leren met beelden

Evy Raes heeft reeds verschillende boeken uitgebracht. Het eerste 'Kijk! Spelen met fotografie' richt zich tot kinderen. Aan de hand van 25 opdrachten van Pablo De Kever laat Evy Raes de kinderen op zoektocht gaan met de camera in de aanslag.

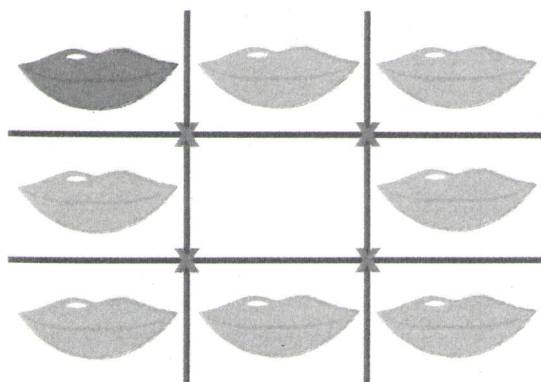
Pablo De Kever is de knalgroene auto waarmee Evy Raes in 2010 doorheen Mexico trok. Kindervragen over Mexico bepaalden haar route. Met behulp van Pablo De Kever maakte ze foto's die een antwoord boden op hun vragen. Na de reis nam Evy Raes de auto mee naar België. Nu toeren ze samen rond in Vlaanderen voor workshops met kinderen op scholen en culturele instellingen. Op de blog van www.pablodekever.be post ze elke week een nieuwe vraag. De uitdaging is dat het kind het antwoord fotografeert.

Voor leerkrachten bracht Evy recent de handleiding 'Leren met beelden' uit, een ware *must have* voor docenten die willen ontdekken hoe je fotografie in de les kan gebruiken. Het boek wordt aangekondigd als "een hulpmiddel om jongeren zelf goede beelden

Figuur 2. Boekcover Leren met beelden

te leren maken. Beelden die precies datgene vertellen wat ze willen dat ze vertellen. Om jonge mensen te leren kijken naar beelden en hoe ze juist te interpreteren. Om beelden niet gewoon te consumeren en voor 'waar' aan te nemen. Maar vooral om jongeren te leren hoe met beelden te communiceren. Als onderwijzer hoef je geen amateurfotograaf te zijn om dit boek te gebruiken. De uitgewerkte methodieken zorgen ervoor dat jonge mensen stap voor stap een leerproces doorlopen om de nodige kennis en vaardigheden op te bouwen. Bovendien krijg je heel wat achtergrondinformatie en inspiratie om de methodieken in diverse vakken in te zetten om de lessen te verrijken." Dit boek biedt dus richtlijnen waarmee je snel en concreet aan de slag kan met fotografie.

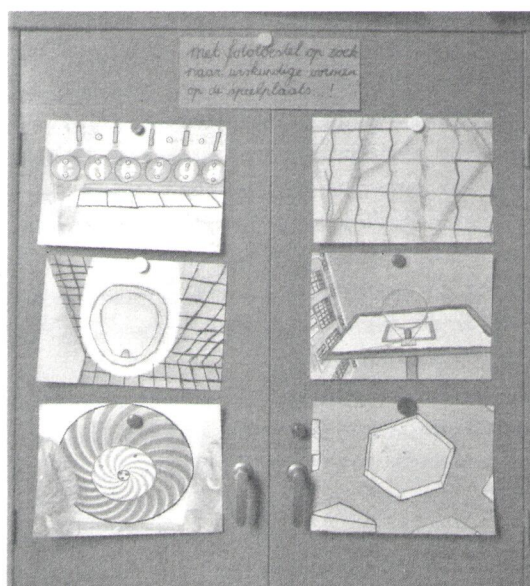

Figuur 3. Beeld plaatsen in een raster

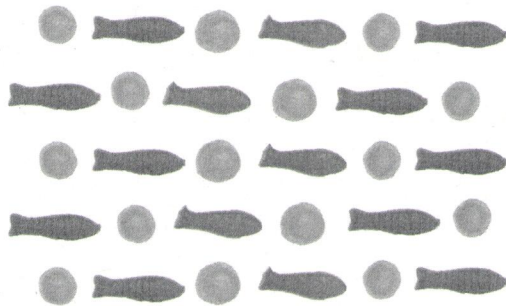

Figuur 4. Oefening kadreren

Elke oefening in het boek is op dezelfde manier gestructureerd. Van de doelstellingen, beknopte info, over het verloop (met een stappenplan en een zelfevaluatie), tot het materiaal dat nodig is en een extra lestoepassing. In de rechterbovenhoek staat steeds de tijdsduur van de oefening. Evy Raes laat de jongere bijvoorbeeld het raster ontdekken. Het raster is een optie die fotografen gebruiken voor de compositie van de foto. Meestal plaatst een jongere het onderwerp in het midden van de foto. Als leerkracht kan je de jongeren uitdagen om de camera te bewegen, zodat ze het onderwerp in een van de andere vakjes positioneren. Zo zien ze wat

Figuur 5. Wiskundige vormen op de speelplaats

Figuur 6. Oefening een patroon maken

er verandert op de foto en worden ze zich bewust van de kadrering.

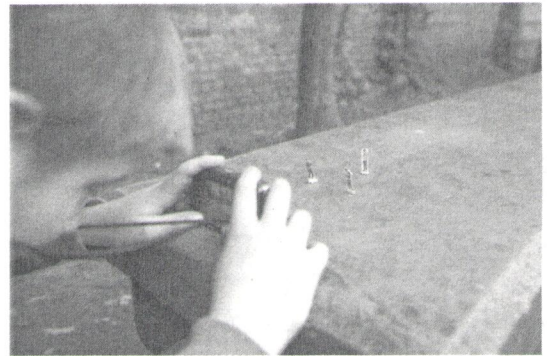
Zin om een wiskundeles over geometrische figuren op te vrolijken? Dan is volgende opgave wellicht een leuk idee. Door middel van voorwerpen zoals snoepjes of pasta kan de docent jonge mensen laten kennismaken met patronen. De onderwijzer kan de jongere vragen om eenvoudige en vervolgens complexe patronen te maken.

Nieuwe lessen ontwikkelen

Met het oog op het ontwikkelen van nieuwe lessen rond fotografie werkt Evy Raes momenteel samen met vier leerkrachten in vier verschillende scholen in Antwerpen. Het project duurt twee jaar, en kent nu zijn eerste jaargang. Ze voorziet telkens lesmateriaal (zoals compacte camera's) en advies, terwijl de leerkrachten haar vertrouwd maken met de eindtermen. "Het is een intensief project, maar voor mij is

Figuur 7. Een leerling oefent met de camera.

Figuur 8. Een leerling oefent met de camera

het nog niet intensief genoeg," lacht Evy. "Met de steun van het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid van de Vlaamse Overheid wil ik het project ook in andere provincies herhalen."

Workshops

In heel België geeft Evy Raes bovendien workshops waarbij ze leerkrachten via praktijkvoorbeelden en een voorstelling van het boek begeleidt en stimuleert om met fotografie in de klas aan de slag te gaan.

Op basis van haar boeken en via haar workshops hoopt ze leerkrachten te overtuigen van de meerwaarde van fotografie. "Zou het niet fantastisch zijn indien alle leerkrachten binnen vijf à tien jaar gebruik zouden maken van fotografie voor hun lessen?" Met een onnavolgbare vlijt zet ze hiervoor alvast de eerste stappen.

Bronnen

Raes, E., & Broothaerts, N. (2015). *Leren met beelden*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

Raes, E., & Raes, B. (2013). *Kijk! Spelen met fotografie*. Tiel: Lannoo.

www.pablodekever.be

www.spelenmetfotografie.be

Scholen kunnen Evy Raes altijd inschakelen en contacteren via info@evyraes.com